

5. Пилипенко А.А. Формування організаційно-економічного механізму забезпечення усталеної роботи підприємства. – Харків, Либідь, 2001. – 287с.
6. Айвазян З., Кириченко В. Антикризисное управление: принятие решений на краю пропасти // Проблемы теории и практики управления. – 1999. - № 4. – с. 94-100.

Черняк А.В., студ. гр. МЕ-11

Науковий керівник: к.е.н., доц. Глевацька Н.М.

Кіровоградський національний технічний університет

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УКРАЇНІ

Сьогоднішній день зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД) – це один з найважливіших чинників розвитку національної економіки. Актуальність даної проблематики пояснюється тим, що жодна із країн світу не може самостійно розвивати власні виробничі процеси, забезпечити економічне зростання без ефективного використання переваг міжнародного розподілу праці та сукупного міжнародного науково-технічного потенціалу. В ЗЕД набувають інтенсивного розвитку процеси міжнародної економічної інтеграції, транснаціоналізації, міжнародного поділу праці, глобалізації світового господарства. ЗЕД сприяє розвитку перспективних напрямків експортного потенціалу. Проблеми нашої країни щодо нестачі енергоносіїв, новітніх машин та устаткування, технологій та деяких товарів народного споживання можна вирішити саме за рахунок зовнішньоекономічної діяльності.

Проблеми підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємств завжди знаходилися у центрі уваги вчених-економістів. Теоретичною методологічною основою даної роботи є основні положення і висновки, сформульовані в наукових фундаментальних працях вітчизняних і закордонних економістів в області економічного та фінансового аналізу, фінансового менеджменту та маркетингу. Питання функціонування зовнішньоекономічної діяльності підприємства широко висвітлені насамперед у зарубіжній науковій літературі. В Україні зазначеними проблемами займаються такі фахівці, як Білий В., Губенко В., Завьялов П. Кредисов А., Лозенко А. П., Павленко Ф., Щербак В., Яковлев А., Якубовський М. та ін.

В умовах сучасної ринкової економіки майже всі підприємства України, так чи інакше, виконують зовнішньоекономічну діяльність. Це зумовлено тим, що навіть якщо підприємство не спеціалізується на реалізації своєї продукції на зовнішніх ринках, тобто не займаються експортною діяльністю, для виготовлення продукції на внутрішній ринок, більш якісної та сучасної, часто імпортують товари та послуги, які необхідні для створення виробничого процесу. Іншими словами, зовнішньоекономічна діяльність підприємств в Україні – це така діяльність, яка створює та забезпечує умови для випуску конкурентоспроможного товару.

Мета цієї статті дослідити питання оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства в Україні.

Ефективність зовнішньоекономічної діяльності як сукупність різних форм економічних відносин певної країни із закордонними партнерами оцінюється за трьома спрямуваннями, а саме: а) за рівнем управління - на рівні держави, окремого регіону, конкретного підприємства, його підрозділів; б) за видами діяльності - зовнішня торгівля, науково-технічне співробітництво, валютно-фінансова, інвестиційна діяльність, спільне підприємництво тощо; в) за часовим інтервалом - коротко-, середньо- і довгостроковий.

Різноманітність зовнішньоекономічних операцій, що здійснюються перинними суб'єктами господарювання, передбачає можливість одержання ними результатів від міжнародної економічної діяльності у різних формах. Виділяють такі основні форми прояву ефекту від зовнішньоекономічних операцій:

1. Зовнішньоторговельний ефект - виявляється як реалізація переваг у міжнародних торговельних операціях, які утворюється на основі існуючих розбіжностей у рівні витрат виробництва певного товару, а отже, викликають відмінності структури цін і дозволяють дістати корисний результат від порівняння ціни виробника з ціною середньо-світового рівня.

2. Науково-технічний ефект - виявляється як сукупність ефектів, по-перше, ефекту безпосередньо від експорту / імпорту результатів науково-технічної діяльності; по-друге, від супутніх (емерджентних або резонансних) ефектів, зокрема, від формування наукомісткої спеціалізації виробника, можливості започаткування нових досліджень на основі попередніх, підвищення кваліфікації персоналу тощо.

3. Ефект спеціалізації і кооперування. Спеціалізація зумовлює стійкий економічний ефект завдяки принципам орієнтації на конкретного споживача та всебічного урахування його потреб. Кооперування забезпечує тривалий ефект від оптимізації господарської взаємодії учасників зовнішньоекономічних відносин в умовах наростання складності (товарної диверсифікації, індивідуалізації потреб, збільшень частки науково-технічної компоненти у споживній вартості товарів тощо) і виявляється передусім як економія витрат у розрахунку на одиницю продукції.

4. Ефект переваг у часі. При експорті виявляється як можливість одержання додаткового прибутку на основі підвищення цін на новітній товар, послугу або об'єкт інтелектуальної власності, збільшення сегмента зовнішнього ринку, на якому реалізується продукція фірми, посилення ринкової влади тощо; при імпорті - як можливість прискорення реконструкції або введення в дію нових виробничих потужностей підприємства, виготовлення та реалізації товарів споживчого призначення з використанням закордонної сировини, комплектуючих частин тощо, застосування ліцензій, ноу-хау та ін. Визначення такого ефекту потребує використання методів дисконтування та врахування кредитного впливу.

5. Ефект оптимізації ресурсів - виявляється як можливість збільшення на зовнішньому та внутрішньому ринках обсягів товарів і послуг та підвищення їх якості за рахунок збалансованого поєднання матеріальних, трудових, інвестиційних, науково-технічних ресурсів як вітчизняних, так і залучених із-за кордону.

Система показників економічної ефективності зовнішньоекономічної діяльності поділяється на дві групи:

- показники ефекту, які визначаються через абсолютні величини, що мають вартісний вимір та обчислюються як різниця між результатами і витратами;

- показники ефективності, які визначаються на основі віднесення результатів до витрат і, як правило, визначаються у відносних одиницях (відсотках та індексах).

Аналізуючи та узагальнюючи дані Державної служби статистики України можна побачити, що за 2013 р. обсяги експорту та імпорту товарів України становили відповідно 63312 млн. дол. США та 76964 млн. дол. Порівняно з 2012 р. експорт склав 92 %, імпорт – 90,9 %. Від'ємне сальдо становило 13652 млн. дол. (за 2012 р. також від'ємне – 15848,3 млн. дол.).

Коефіцієнт покриття експортом імпорту становив 0,82.

Зовнішньоторговельні операції проводились із партнерами із 229 країн світу.

До країн СНД було експортовано 36,1% усіх товарів, до країн ЄС – 26,2%. торговими партнерами серед країн СНД як в експорті, так і в імпорті товарів залишилися країни Митного союзу, такі як Російська Федерація, Білорусь та Казахстан.

Найвагоміші експортні поставки товарів серед країн – членів ЄС здійснювали у такі країни, як Польща, Італія, Угорщина, Нідерланди, Іспанія та Німеччина та складала - 26,2 % усіх товарів.

Найактивніші експортно-імпортні операції здійснювали підприємства м. Києва, Донецької, Дніпропетровської, Київської, Луганської, Запорізької та Одеської областей.

Разом з тим, на сучасному етапі зовнішньоекономічна діяльність українських підприємств потребує вдосконалення. Цьому, насамперед, повинна сприяти виважена державна політика у зовнішньоекономічній сфері. Вона має бути націленою на:

- перепрофілювання підприємств, які в основному працюють на сировині і комплектуючих, що ввозяться із-за кордону, поставки яких є ненадійними й економічно невиправданими;
- випуск нової конкурентоспроможної продукції шляхом надання певних знижок при її експорті;
- зменшення ввезення низькоякісної, шкідливої продукції з закордону шляхом встановлення високого імпортного мита, та застосування інших нетарифних бар'єрів.

Для вдосконалення системи підтримки національного товаровиробника, усунення загрози інтервенціоністських імпортних поставок, запобіганням матеріальних збитків у галузях вітчизняної промисловості, відповідно до прийнятих у світовій торгівлі правових норм, необхідно стимулювати вітчизняне товаровиробництво, залежне від імпорту сировини, матеріалів та комплектуючих, які виробляються в країні в невеликому обсязі, шляхом встановлення низьких чи "нульових" ставок ввізного мита. Нарощувати потенціал зовнішньоекономічної діяльності підприємств треба перш за все шляхом створення сприятливих економічних умов для збільшення випуску вітчизняної продукції та надання послуг за рахунок модернізації виробництва, застосування сучасних технологій переробки, зберігання, пакування, транспортування та реалізації продукції машинобудівної, харчової і легкої промисловості, сільського господарства, закріплення на традиційних ринках збуту та виходу на нові.

Шабаров В.В., студ. гр. ОА-12

Науковий керівник: к.е.н., доц. Збаржєвецька Л.Д.

Кіровоградський національний технічний університет

ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ УКРАЇНИ

У сучасних умовах інвестиції виступають найважливішим засобом забезпечення можливості виходу з економічної кризи, структурних зрушень у народному господарстві, зростання технічного прогресу, підвищення якісних показників господарської діяльності на мікро- і макрорівнях. Серед сукупності причин, що сприяли економічній кризі та утримують перехід України в фазу економічного розвитку, чи не найголовнішою є низька інвестиційна активність. Активізація інвестиційного процесу є одним із найбільш дієвих механізмів соціально-економічних перетворень.